Sylwester Szafarz

Zgodnie z dobrze ugruntowaną tradycją polityczno-systemową w Chinach Ludowych, w I połowie marca 2017 r. (od 03. do 15.03.) odbyły się doroczne sesje obydwu Izb Parlamentu Chińskiego: Krajowego Kongresu Ludowego, KKL (znanego też w Polsce pod nazwą OZPL – Ogólno-chińskie Zgromadzenie Przedstawicieli Ludowych) i Komitetu Krajowego Chińskiej Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej – KK ChLPKK (najwyższy organ doradczy). W języku politycznym i medialnym w Chinach i na świecie określano te dwa ważne wydarzenia, po prostu, jako „dwie sesje": V sesja XII KKL, wybranego w 2013 r., na pięć lat i V sesja XII KK ChLPKK – podobnie.
Zazwyczaj, obrady tej drugiej instytucji zaczynają się i kończą 2 dni wcześniej niż pierwszej. Naturalnie, obrady zostały poprzedzone skrupulatnymi i dogłębnymi przygotowaniami merytorycznymi na wszystkich szczeblach. Z własnych doświadczeń wiem, iż w chińskich ośrodkach naukowo-badawczych, na uczelniach, w tzw. think tankach itp. pracują tysięczne rzesze wybitnych uczonych i ekspertów, wspomagających prace polityków i działaczy partyjnych. Wymaganie naukowego podejścia do polityki, do rozwoju i do procesów decyzyjnych, to nie tylko znana teoria lecz codzienna praktyka w Chinach, przynosząca pozytywne owoce.

W bieżącym roku znaczenie obydwu sesji było wyraźnie większe niż zazwyczaj, a to z wielu bardzo istotnych powodów, jak np.:
– zapowiedziany na jesień br. XIX Zjazd KPCh, ku któremu analizowane obrady parlamentarne miały „utorować drogę";
– wkraczanie w decydującą fazę realizacji XIII planu pięcioletniego (2016 r. – 2020 r.), który ma doprowadzić do urzeczywistnienia I celu stulecia, jakim jest zbudowanie umiarkowanie zasobnego, pod każdym względem, społeczeństwa chińskiego do 2021 r. (stulecie utworzenia KPCh);
– pogorszenie zewnętrznego otoczenia rozwoju Chin, np.: ogniska silnego napięcia na Bliskim i Dalekim Wschodzie, niepewność polityczna w USA i w UE, wojny, wyścig zbrojeń, terroryzm, uchodźcy, perturbacje ekonomiczne, surowcowe i finansowe, zmniejszenie wartości obrotów handlu światowego oraz wielkie problemy cywilizacyjne na świecie (głód, bieda, bezrobocie, epidemie, klęski żywiołowe itp.)[1].
W obradach obydwu izb parlamentu chińskiego uczestniczyło, łącznie, około 5.000 posłów i delegatów (największy parlament świata). W skład KKL wchodzi 2.987 posłów (deputowanych), w tym 699 – to kobiety (23,4%) i 409 – to przedstawiciele mniejszości narodowych (etnicznych, 13,7%). Zgodnie ze specyfiką i z tradycją ludowego parlamentaryzmu chińskiego, metodologia i organizacja obrad jest efektywna i oryginalna. I tak, obie Izby obradowały na 5–ciu posiedzeniach plenarnych w pełnym składzie oraz uczestniczyły w całej mnogości dyskusji panelowych, branżowych, terytorialnych, specjalistycznych i in. Zorganizowano wiele konferencji prasowych, z udziałem premiera, ministrów i przedstawicieli różnych instytucji centralnych, w najważniejszych sprawach dotyczących w szczególności gospodarki, finansów,

wymiaru sprawiedliwości, państwa prawa, reform, ekologii, polityki zagranicznej i in. W obradach uczestniczyli najwyżsi przywódcy partii i państwa chińskiego, biorąc udział w licznych spotkaniach i w dyskusjach panelowych. Np. Prezydent Xi Jinping był obecny na naradzie delegacji szanghajskiej, także jako jej członek.
Podstawą obrad obydwu izb parlamentu były stosowne referaty sprawozdawcze wygłoszone przez premiera rządu (Rady Państwa – w terminologii chińskiej) oraz przewodniczących obydwu izb (marszałków – w terminologii polskiej). Są to obszerne i bardzo pouczające dokumenty, z których wybieram, dla celów niniejszego syntetycznego opracowania i z myślą o czytelnikach polskich, jedynie najważniejsze stwierdzenia, fakty, dane i oceny – narażając się, niestety, na grzech subiektywizmu, popełniony, wszakże, świadomie i w dobrej wierze.

Referaty sprawozdawcze

Analiza kluczowych referatów sprawozdawczych i innych dokumentów omawianych na obydwu sesjach parlamentarnych zapewnia kompleksowy i wyrazisty obraz sytuacji w polityce wewnętrznej i zagranicznej ChRL oraz wysiłków narodu i państwa chińskiego zmierzających do ich wszechstronnego rozwoju, kompleksowego reformowania i do realizacji wytyczonych planów strategicznych. Ukazuje ona imponujące dokonania praktyczne, odważne zamierzenia na bliższą i na dalszą przyszłość, a także poważne problemy, jakie trzeba jeszcze rozwiązać, żeby było coraz lepiej. Naturalnie, skala tych dokonań i problemów jest nieporównywalna do innych narodów i państw świata, chociażby z uwagi na wielki obszar i na prawie półtoramiliardową liczbę ludności Chin, największą na Ziemi.
1. Premier Li Keqiang przedstawił w dniu 5 marca 2017 r., sprawozdanie z działalności rządu ChRL w roku ubiegłym i nakreślił plany na rok bieżący. Za najważniejsze dokonania władzy wykonawczej w roku 2016 należy uznać następujące:
– doskonalenie uregulowań społeczno-gospodarczych w skali makro;
– zmniejszanie niewydajnego czy zbędnego potencjału wytwórczego;
– obniżanie kosztów działalności gospodarczej i likwidowanie słabych ogniw w rozwoju;
– pogłębianie procesu reformowania i otwarcia na świat oraz zapewnienie odpowiednich proporcji i równowagi pomiędzy mechanizmem rynkowym a interwencjonizmem państwowym, z jednoczesną kompleksową restrukturyzacją przedsiębiorstw państwowych;
– uznanie i wdrażanie wiodącej roli modernizacji i innowacji w rozwoju społeczno-gospodarczym;
– zapewnienie zrównoważonego rozwoju pomiędzy regionami oraz miastem i wsią, z położeniem szczególnego nacisku, w realizacji XIII planu pięcioletniego, na rozwój (względnie zacofanych) zachodnich prowincji Chin;
– nadanie najwyższego priorytetu ochronie środowiska naturalnego i tzw. zielonemu rozwojowi („green development”). O 3,0% zmniejszyła się emisja do atmosfery dwutlenku węgla i tlenku azotu, dwutlenku siarki – o 5,6%, o 4% – tlenku azotu i o 9,1% – pyłów (cząsteczek PM 2,5) w 74 głównych miastach Chin (m.in. ograniczono emisje spalin samochodowych). W 3 mln gospodarstw domowych zamieniono już paliwo węglowe na gazowe;
– przeznaczenie przez państwo 800.000 ha nieużytków na zalesienie lub na założenie pastwisk;
– systematyczne zwiększanie dobrobytu (podnoszenie stopy życiowej) społeczeństwa w każdej głównej dziedzinie życia i pracy obywateli. Np. na rozwój oświaty przeznacza się 4% PKB, a nakłady na postęp naukowo-techniczny wynoszą 2,5% PKB. Realizowany jest program „Zdrowe

Chiny”, w ramach którego wypłacane będą dotacje państwowe w wysokości do 450 juanów na osobę z przeznaczeniem na leczenie obywateli mieszkających na wsi lub nie mających zatrudnienia w miastach;
– zapewnienie bezpieczeństwa żywności i lekarstw oraz zwiększenie i ułatwienie dostępu do dóbr kulturalnych;
– doskonalenie zarządzania na wszystkich szczeblach władzy państwowej oraz utrzymanie harmonijnego i ustabilizowanego rozwoju społecznego.
Stopa wzrostu PKB ChRL wyniosła, w 2016 r. 6,7% i osiągnęła wartość 74,4 bln juanów [2]. Stanowi to 30% Światowego Produktu Brutto! Dług publiczny mieści się w granicach normy 3% PKB i osiągnął wartość 2,38 bln juanów (– około 345 mld USD). Stopa bezrobocia w miastach wyniosła 4,5% ogółu obywateli zdolnych do pracy (czyli prawie 900 mln osób, z czego 100 mln posiada wykształcenie wyższe i dobre przygotowanie zawodowe). Udział sektora usług w tworzeniu PKB wynosi 51,6%. Codziennie powstaje w Chinach około 15.000 nowych firm i przedsiębiorstw. Likwidowane są stare i niewydajne zakłady (tzw. „zombi enterprises”), w wyniku czego zmniejszy się produkcja stali o 50 mln ton, węgla o (minimum) 150 mln ton oraz energii elektrycznej, która wymagałaby spalenia dodatkowych 50 mln ton węgla. Państwo zwiększyło o 30% (100 mld juanów) dotacje na likwidowanie biedy. Oficjalne, około 40 mln obywateli, szczególnie na wsi, żyje jeszcze poniżej minimum socjalnego, które wynosi w Chinach 2.300 juanów (– 376 USD) rocznie. Liczba biednych, szczególnie na wsi, zmniejszy się o dalsze 10 mln osób w roku bieżącym [3].
Na rok 2017 przewiduje się stopę wzrostu PKB w wysokości 6,5%, stopę bezrobocia w miastach rzędu 4,5% oraz utworzenie 11 mln nowych miejsc pracy w miastach. Tworzenie nowych miejsc pracy ma kolosalne znaczenie w Chinach, jeśli weźmie się pod uwagę, np., rekordową w tym roku, liczbę absolwentów szkół średnich (prawie 8 mln osób), wojskowych przechodzących do cywila i in. Nastąpi spadek (o 3,4%) zużycia energii w przeliczeniu na jednostkę PKB oraz dalsze ograniczanie emisji gazów cieplarnianych i pyłów do atmosfery. Plany rządowe zakładają także zwiększenie dochodów osobistych obywateli stosownie do ww. stopy wzrostu gospodarczego.
Poza wspomnianą likwidacją niewydajnych zakładów produkcyjnych, ekonomiczne cele strategiczne rządu na br. obejmują jeszcze:
– ograniczanie zasobów zbędnych nieruchomości w miastach oraz przeprowadzenie remontów w 6 mln mieszkań;
– wdrażanie rozważnej i ostrożnej deregulacji i tzw. lewarowania, szczególnie w odniesieniu do mało rentownych firm bazujących głównie na kredytach w swej działalności gospodarczej oraz zmniejszanie zadłużenia firm państwowych (tzw. SOE – State Owned Enterprises);
– zwiększanie wolumenu i wartości obrotów handlu zagranicznego, z zastosowaniem innowacyjnych metod promocji [4];
– obniżanie podatków, kosztów prowadzenia działalności gospodarczej i innych opłat;
– eliminowanie, głównie poprzez innowacje, „słabych ogniw” w rozwoju społeczno-gospodarczym, jak np. usługi publiczne, infrastruktura, alokacja zasobów, środowisko naturalne, obszary biedy, szczególnie na wsi itp.;
– pogłębianie reform we wszystkich gałęziach, ze szczególnym uwzględnieniem branży energetycznej (ropa naftowa i gaz, zwiększanie udziału sektora prywatnego w tej branży), a także w dziedzinie fiskalnej, podatkowej i finansowej oraz w sferze państwowego kapitału i przedsiębiorstw; a także
– większe stymulowanie (ożywianie) „sektora niepaństwowego” w życiu gospodarczym.

Ponadto, rząd będzie umacniał mechanizm ochrony praw autorskich, udoskonalał system opieki społecznej, szczególnie nad seniorami [5] i stymulował wydatki na konsumpcję. Kluczowe znaczenie mieć też będzie efektywniejsze planowanie rozwoju regionalnego, stref nadmorskich i gospodarki morskiej – w ogólności. Realizowany będzie program „nowej urbanizacji" i ułatwień meldunkowych, w ramach którego 13 mln obywateli otrzyma karty stałego pobytu (zamieszkania) w miastach. Już obecnie, ponad połowa ludności Chin mieszka w miastach. Utworzona zostanie rozległa metropolia (tzw. klaster, cluster) miejski – wielki region zatokowy: Kanton (łącznie z prowincją Kwantung)-Hongkong-Makao oraz pasy ekonomiczne na linii Północ-Południe oraz Wschód-Zachód.
Nadrzędnym zadaniem i hasłem teraźniejszości we wszystkich tych poczynaniach władz państwowych i gospodarki jest, naturalnie, wdrażanie innowacji i stymulowanie konsumpcji. W związku z tym, są i będą tworzone zupełnie nowe i jak najbardziej nowoczesne branże gospodarcze (tzw. cyfrowe – Digital Economy). Towarzyszyć temu będzie restrukturyzacja i modernizacja tradycyjnych gałęzi przemysłu, polepszanie efektywności produkcji i jakości wyrobów, ww. zwiększanie konsumpcji, jako kluczowej siły motorycznej rozwoju – z jednoczesnym usprawnianiem struktury podaży towarów i usług (tzw. „supply side") oraz wdrażanie kolejnych ułatwień dla podejmowania działalności gospodarczej. Utworzonych zostanie 11 nowych pilotażowych specjalnych stref ekonomicznych na wzór działającej już takiej strefy w Szanghaju. Nie jest tajemnicą, iż konwencjonalne (tradycyjne) bodźce i mechanizmy rozwoju słabną coraz bardziej, w związku z czym niezbędne jest uruchamianie nowych lokomotyw (sił motorycznych) tegoż rozwoju. Wielki nacisk zostanie położony na modernizację rolnictwa oraz na wzrost dochodów ludności wiejskiej i rolników. W tych celach zakłada się usprawnienie gospodarki wodnej (m.in. zbiorników retencyjnych), zwiększenie produkcji maszyn i urządzeń dla rolnictwa, udoskonalenie nasiennictwa oraz usług dla sektora rolnego i dla obszarów wiejskich.
W roku 2017 przewiduje się dość skromny (jednocyfrowy) wzrost wydatków na siły zbrojne do sumy 1,04 bln juanów (151 mld USD), czyli o 7% w stosunku do roku 2016 [6]. Szczególny nacisk zostanie położony na optymalizację i na modernizację sił zbrojnych, o czym zdecydowanie mówił także prezydent Xi Jinping, na spotkaniu z posłami reprezentującymi wojsko. Chiny będą zwalczać coraz bardziej zdecydowanie terroryzm, piractwo itp., uczestniczyć w misjach pokojowych i w patrolowaniu morskich szlaków transportowych o znaczeniu strategicznym.
W referacie sprawozdawczym rządu poświęcono też wiele uwagi współpracy Chin z zagranicą oraz doskonaleniu sławetnego „otwarcia na świat" i jego nowej rundy. Za tymi słowami podążają czyny – np., w roku ubiegłym, wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (FDI) w Chinach wyniosła 126,3 mld USD (wzrost o 5,6%) i chińskich inwestycji za granicą – 118 mld USD (wzrost o 4,7% w stosunku do roku poprzedniego). Chińskie firmy działające za granicą zatrudniają już ponad 1,5 mln pracowników cudzoziemskich. Nastąpi dalsza liberalizacja handlu i inwestycji międzynarodowych. W tych sferach, Chiny będą zwalczać zdecydowanie przejawy protekcjonizmu. Przedsiębiorcy zagraniczni będą korzystali z lepszych warunków działania na rynku chińskim oraz z uprawnień wynikających z inicjatywy Made in China 2025. Będą też oni mogli wydawać własne obligacje. Pozytywnie oceniono dotychczasową realizację idei „jednego pasa gospodarczego i jednego szlaku transportowego" oraz zapewniono o dalszej kontynuacji starań w tym kierunku [7]. Premier podkreślił ponownie, iż Chinom zależy nie tylko na rozwoju i na stabilizacji kraju, lecz również na przyczynianiu się do umacniania pokoju światowego i do pomyślnego rozwoju całej ludzkości. Z jeszcze większą emfazą wyeksponował ten wątek

prezydent Xi Jinping, stwierdzając, iż Chiny otworzyły swe bramy szeroko i że nie zostaną one zamknięte.
Duży nacisk położono w referacie sprawozdawczym na przestrzeganiu i na realizacji kardynalnej zasady „jedności Chin" oraz na przeciwstawianiu się wszelkim zjawiskom separatystycznym czy „niepodległościowym", np. w odniesieniu do Tajwanu, Hongkongu i Makao. Wszyscy Chińczycy stanowią bowiem „jedną rodzinę" i tak też winna ona być postrzegana w kraju i na świecie. Co więcej, takie postanowienia i zasady, jak: „jedność Chin", „jeden kraj, dwa systemy" oraz „konsensus z 1992 r." ws. Tajwanu zdają dobrze egzamin w praktyce, a Hongkong, Makao i ich obywatele korzystają z wysokiego stopnia autonomii i dobrobytu. Celem strategicznym ChRL jest pokojowy rozwój, trwała stabilizacja i owocna współpraca pomiędzy obiema stronami Cieśniny Tajwańskiej.
Ważnym i cennym uzupełnieniem referatu sprawozdawczego, przedstawionego przez premiera na posiedzeniu plenarnym, były Jego odpowiedzi na liczne pytania dziennikarzy podczas tradycyjnej konferencji prasowej (w dniu 15 marca 2017 r.). Najważniejsze treści zawarte w tych odpowiedziach można ująć następująco: w sprawach wewnętrznych – nie istnieje ryzyko kryzysu systemu finansowego w ChRL. Władze nie przewidują deprecjacji juana celem stymulowania eksportu i chcą uniknąć wojny handlowej na rynku międzynarodowym. Nie będzie też masowego bezrobocia w Chinach. W roku 2017 powstanie o 1 mln nowych miejsc pracy więcej niż w roku 2016. W ogólności, w ciągu minionych 4 lat, w kraju tworzono co roku 13 mln nowych miejsc pracy. Powstanie też specjalny fundusz celem finansowania prac naukowo-badawczych nad smogiem.
W sprawach międzynarodowych: Chiny pragną umacniać nadal swą rolę lokomotywy (siły motorycznej) rozwoju i wzrostu gospodarczego w świecie. Opowiadają się one za optymalną globalizacją i za wolnym handlem międzynarodowym. Chińskie inicjatywy i przedsięwzięcia gospodarcze są również z korzyścią dla innych krajów, np. dla państw ASEAN. ChRL zwraca się ponownie do UE o złagodzenie restrykcji w eksporcie swych wyrobów z branży high technology na rynek chiński. Jeśli chodzi o stosunki chińsko-amerykańskie, to rysują się szerokie perspektywy rozwoju współpracy wzajemnej, przy założeniu, że strona amerykańska będzie uznawać i realizować w praktyce fundamentalną zasadę polityczną „jedności Chin" („One China Policy"). Trwają przygotowania do spotkania „na szczycie" prezydentów ChRL i USA w niedługim czasie. Jeśli chodzi o kwestię koreańską, to Chiny nie pragną chaosu u swoich bram i opowiadają się za denuklearyzacją Półwyspu Koreańskiego oraz za nierozprzestrzenianiem broni masowej zagłady.
2. W imieniu Stałego Komitetu KKL (OZPL), referat sprawozdawczy przedstawił na posiedzeniu plenarnym jego przewodniczący, Zhang Dejiang (dnia 8 marca 2017 r.). Najważniejsze treści tego referatu są następujące: w skali całego kraju udoskonalone zostały funkcje i czynności nadzorcze ze strony Parlamentu i jego Stałego Komitetu. Przeprowadzono szczegółowe kontrole w tej mierze w Pekinie oraz w prowincjach Shanxi i Zhejiang, a także rozpatrzono przypadki kryminalne w odniesieniu do specjalnych stref ekonomicznych w 18 miastach chińskich. Przygotowano całościowy projekt Kodeksu Cywilnego, który został przedstawiony pod obrady na obecnej sesji i ma zostać uchwalony w terminie do 2020 r. . Przewiduje się też dokonanie rewizji prawa w zakresie obserwacji terytorium kraju z powietrza (z kosmosu?) oraz opracowywania map. Trwają prace nad ustawą ws. bezpieczeństwa nuklearnego oraz nad ustawami dotyczącymi zapobiegania zanieczyszczaniu gleby i wody, a także funkcjonowania służb wywiadowczych i udzielania międzynarodowej pomocy prawnej w sprawach kryminalnych. Dalszemu ożywieniu ulegnie współpraca międzyparlamentarna, szczególnie z

parlamentami Rosji, Stanów Zjednoczonych, Japonii, mocarstw BRICS, Unii Europejskiej, Mongolii, Peru i Argentyny. W roku sprawozdawczym, w Chinach przyjęto ponad 50 zagranicznych delegacji parlamentarnych, m.in., z Pakistanu, Bangladeszu, Wietnamu, Włoch i RPA.
Parlament przywiązuje coraz większe znaczenie do umacniania kierowniczej roli KPCh oraz do przestrzegania zasad uczciwości i praworządności w procesie wybierania posłów; np. w prowincji Liaoning ujawniono przypadki korupcji w trakcie wyborów oraz ukarano winnych. Stały Komitet opublikował, w roku 2016, współczesną interpretację artykułu 104 Konstytucji (ws. Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkongu) i opowiedział się zdecydowanie przeciwko wszelkim próbom secesji tego regionu. Parlament ratyfikował również paryski Układ ws. zmian klimatycznych i podkreślił wielkie znaczenie umacniania państwa prawa, przestrzegania norm konstytucyjnych i ustawowych oraz zwalczania przestępczości, zjawisk patologicznych, szczególnie korupcji. W roku 2016 sądy chińskie rozpatrzyły 45.000 przypadków korupcji z udziałem 63.000 osób.
3. Przewodniczący Yu Zhengsheng wygłosił referat sprawozdawczy w imieniu Komitetu Krajowego ChLPKK (dnia 3 marca 2017 r.). Podsumowując wyniki prac tej najwyższej instancji doradczej w roku 2016, mówca zwrócił szczególną uwagę na generalne starania zmierzające do umacniania poprawności (czystości) politycznej doradców, zespalania ich w kategoriach politycznych, ideologicznych i w działaniach praktycznych, myślenia i rozumowania w skali makro oraz udzielania poparcia przywódcom chińskim. Doradcy coraz częściej udawali się „w teren”, analizowali tam bezpośrednio konkretne przypadki z życia politycznego i społeczno-gospodarczego oraz przedstawiali swe propozycje rozwiązań w oparciu o fakty i o konkretne sprawdzone dane oraz stosownie do istniejących warunków i możliwości. Główną troską doradców był także rozwój kultury socjalistycznej, szczególnie literatury i propagowanie (promowanie) „ducha chińskiego”.
Jeśli chodzi o najważniejsze zadania strategiczne na rok 2017, to doradcy koncentrować się będą na odwiedzinach w najuboższych miejscowościach i regionach Chin oraz u najbiedniejszych rodzin i gospodarstw domowych, a to celem ograniczania i likwidacji obszarów biedy w Chinach. Wspierać też będą oni poczynania władz partyjnych i państwowych celem efektywniejszej realizacji i lepszej koordynacji tych poczynań, sprawniejszego rozpatrywania skarg i zażaleń obywateli, rozwiązywania sporów oraz umacniania jedności i zwartości społeczeństwa. W tym celu, niezbędne jest także ulepszanie funkcji i działań kontrolno-nadzorczych przez ChLPKK dla dobra i dla harmonii społecznej, dla szerzenia prawdomówności oraz dla pogłębiania i podejmowania odpowiedzialności za własne czyny. Niezbędne jest także sprawniejsze określanie priorytetów w działaniach i w realizacji zadań podejmowanych przez doradców. Wymagać się będzie od nich umiejętności „znalezienia się na miejscu innych obywateli”, a nie stania na uboczu zjawisk, oderwania od realiów i przyjmowania postaw wyczekiwania; a także przestrzegania obowiązujących norm i zasad, niekrytykowania innych bezpodstawnie, głoszenia prawdy, tolerowania głosów krytycznych oraz poszanowania odrębnych zdań i opinii.
Poza ww. kluczowymi referatami sprawozdawczymi, parlamentarzyści zapoznali się także z raportami sądu najwyższego, prokuratury generalnej, kluczowych ministerstw i innych instytucji centralnych Chin. W tym kontekście, jak zwykle, z dużym zainteresowaniem opinii krajowej i zagranicznej spotkały się odpowiedzi Wang Yi, Ministra Spraw Zagranicznych ChRL, na pytania dziennikarzy podczas konferencji prasowej w dniu 8 marca 2017 r. Odpowiedzi te zawierają wiele treści o kardynalnym znaczeniu dla polityki zagranicznej ChRL i dla jej lepszego

zrozumienia przez wszystkich zainteresowanych.
Oto najważniejsze spośród owych treści:
– Międzynarodowe Forum ws. „Jednego Pasa i Jednego Szlaku”, OBOR, w Pekinie, w maju br., zapowiada się bardzo interesująco. Uczestniczyć w nim będzie ponad 1.200 delegatów (w tym ponad 100 ministrów) reprezentujących przeszło 20 państw i 50 organizacji międzynarodowych. Na Forum zostanie dopracowany i przyjęty program dalszej współpracy i przyszłych wspólnych działań w przedmiotowej sprawie;
– rozwój BRICS: organizacja ta wkracza już w drugie dziesięciolecie swego funkcjonowania. Można ją porównać, w ślad za Prezydentem Xi, do pięciu palców jednej silnej dłoni. Następuje wzrost znaczenia BRICS w sferze współpracy politycznej, gospodarczej i społecznej oraz w kontekście Południe–Południe na świecie. Państwa członkowskie BRICS rozważają możliwości rozszerzenia tej organizacji o określone grono krajów zaprzyjaźnionych i skłonnych do współpracy;
– sytuacja w UE: sama Unia powinna przezwyciężyć swe obecne trudności, związane m.in. z Brexitem, z wyborami w poszczególnych krajach i przeobrazić się w podmiot bardziej dojrzały. Chiny popierać będą w dalszym ciągu proces integracji europejskiej;
– Chiny- Afryka: owocny rozwój współpracy. Chiny dotrzymują danego słowa i zobowiązań podjętych wobec tego kontynentu;
– Bliski Wschód: występują tam 3 elementy o kluczowym znaczeniu, a mianowicie: konieczność uzyskania konsensusu ws. walki z terroryzmem, znalezienie odpowiedniego politycznego uregulowania konfliktu i zapewnienie wiodącej roli ONZ w poszukiwaniu właściwych rozwiązań. Kwestia palestyńska – to nadal krwawiąca rana na Bliskim Wschodzie. Osiągnięcie pokoju można opóźniać, ale sprawiedliwości nie da się odmówić. Chiny opowiadają się konsekwentnie za formułą 2 państw – izraelskiego i palestyńskiego oraz za prowadzeniem rozmów pokojowych [8];
– konferencja w Davos, 2017 r.: doniosłe znaczenie wizyt Prezydenta Xi Jinpinga w Szwajcarii i wyrażonego tam poparcia Chin dla formuły wielostronności (Multilateralism, prawdopodobnie chodzi o wielobiegunowość nowego ładu światowego), z zapewnieniem czołowej roli ONZ. Chiny nie zamierzają przejmować przywództwa w świecie (w kontekście izolacjonizmu USA lansowanego przez Donalda Trumpa). Ale gotowe są do brania na siebie przynależnej im doli odpowiedzialności za rozwój naszej cywilizacji;
– Chiny-Rosja : stosunki wzajemne układają się znakomicie („are in excellent shape…”) i wytrzymują próby rozmaitych zawirowań międzynarodowych. Chiny powitałyby wszelaką poprawę w stosunkach rosyjsko-amerykańskich; wszakże układ powiązań chińsko-rosyjsko-amerykańskich nie powinien kształtować się w formie huśtawki deskowej (raz na dół, raz do góry) czy też metodologii „sumy zero” (twoje zyski równają się moim stratom i wychodzimy na zero). Właściwym rozwiązaniem jest zasada wzajemnych korzyści we współpracy („win-win cooperation”);
– Chiny-USA : niezależnie od zmiany na stanowisku prezydenta w USA, stosunki wzajemne między obydwoma wielkimi mocarstwami zmierzają w pozytywnym kierunku. Nie ma powodów, aby obie strony nie były dobrymi partnerami. Niezbędne jest wszakże wzniesienie się ponad różnice systemowe (ustrojowe) i porzucenie mentalności ww. „sumy zero” [9];
– Chiny-Japonia : strona chińska pragnie poprawy swych stosunków z Japonią, ale strona japońska powinna zmienić swe podejście do Chin;
– problem koreański : faktem jest, iż KRL-D ignoruje apele i wezwania opinii międzynarodowej oraz intensyfikuje realizację swego programu nuklearnego i rakietowego. Z kolei, siły zbrojne

USA i Korei Płd. przeprowadzają manewry wojskowe na dużą skalę i starają się wywierać presję militarną na KRL-D. Sytuacja przypomina więc dwa pociągi pędzące na siebie z przeciwnych stron po tym samym torze. Chiny starają się zapalać czerwone światło sygnalizacyjne i nie dopuścić do ich zderzenia, nalegają na obie strony, aby przynajmniej zawiesiły swe niebezpieczne poczynania;
– sytuacja w rejonie Morza Południowo-Chińskiego : jej temperatura wyraźnie obniżyła się głównie dzięki staraniom ChRL i państw ASEAN.

Uchwały końcowe

Na zakończenie obrad analizowanych 2 sesji parlamentarnych przyjęto stosowne uchwały i postanowienia. I tak, KKL (OZPL) zaaprobował, dnia 15 marca 2017 r., ww. referat sprawozdawczy rządu ChRL. „Za" głosowało 2.812 posłów (na 2.838 obecnych). W trakcie obrad Parlamentu, posłowie przedstawili do realizacji 541 konkretnych wniosków i 8.360 sugestii (propozycji). Przyjęto także sprawozdanie Stałego Komitetu KKL (większością 2.793 głosów), plan rozwoju społeczno-gospodarczego na rok 2017, budżet centralny i budżety terenowe oraz sprawozdania Sądu Najwyższego i Prokuratury Generalnej. Zatwierdzono również założenia (projekt) Kodeksu Cywilnego i skierowano go do dalszych prac. Podjęto decyzje ws. kwot i trybu wyborów posłów do XIII KKL oraz ws. metodologii tychże wyborów dotyczącą posłów z Hongkongu i z Makao. Przyjęto rezygnację Xu Xianminga ze stanowiska członka Stałego Komitetu KKL. Przewodniczący Zhang Dejiang wyeksponował, w przemówieniu końcowym, wielkie znaczenie dokonań chińskich w okresie od XVIII Zjazdu KPCh oraz potrzebę wspierania poczynań partii, jako czołowej siły kierowniczej i przewodniej w rozwoju narodu i państwa chińskiego.
Jeśli chodzi o Krajowy Komitet ChLPKK, to jego członkowie zgłosili podczas obrad i a priori 5.769 konkretnych propozycji rozwiązań i udoskonaleń – do rozpatrzenia przez kompetentne resorty rządowe. Prawie wszystkie (99%) spośród tych propozycji są lub będą uwzględnione i zrealizowane. Podsumowanie obrad II izby parlamentarnej zostało dokonane na końcowym posiedzeniu plenarnym w dniu 13 marca 2017 r. Również przewodniczący Yu Zhengsheng wyraził pełne poparcie dla polityki Kierownictwa KPCh i dla prezydenta Xi, jako najwyższego przywódcy („Core Leader"); a w szczególności dla dotychczasowych dokonań w realizacji „czterech kompleksowych zadań": – budowanie umiarkowanie zasobnego społeczeństwa pod każdym względem; – pogłębianie i rozszerzanie reform; – doskonalenie rządów prawa i – umacnianie kierowniczej roli KPCh.
W przyjętej rezolucji politycznej podkreślono, zwłaszcza, konieczność zwiększania efektywności działania i umacniania samodyscypliny ChLPKK. Instytucja ta będzie wspierać zdecydowanie politykę zmierzającą do dalszego postępu społeczno-gospodarczego, do umacniania stabilności w kraju oraz do poszukiwania nowych koncepcji rozwojowych. Podobnie, będzie ona popierać starania służące: – zwiększaniu dobrobytu oraz podaży towarów i usług dla obywateli, tak, aby mogli oni korzystać z owoców rozwoju oraz – doskonaleniu reform strukturalnych. ChLPKK jest organizacją wielopartyjną o charakterze patriotycznego frontu jedności, służącą współpracy politycznej i konsultacjom pomiędzy ośmioma partiami działającymi w ChRL. Na posiedzeniu końcowym zatwierdzono referat sprawozdawczy Stałego Komitetu i plan pracy na rok 2017.

Chińskie sukcesy

W rozumieniu i w świadomości „średniego” Polaka, Europejczyka czy obywatela Ziemi – w ogólności, wiele dokonań chińskich zrealizowanych w okresie od 1978 r. (początek reform i otwarcia na świat), jest wręcz niepojętych i niewyobrażalnych. Za największe spośród nich uważam wyrwanie, dzięki efektywnej polityce rozwojowej, wielkiego narodu chińskiego z odwiecznej biedy i poniżenia, a nawet głodu i analfabetyzmu, przywrócenie mu godności i poszanowania, zapewnienie coraz lepszych warunków życia i pracy oraz stabilności i pokoju społecznego. Celom tym służy także realizacja strategicznych planów na przyszłość, szczególnie ww. „2 celów stulecia” i Marzenia Chińskiego. Wielkim sukcesem jest także bezprecedensowe umocnienie pozycji i aktywności Chin na arenie międzynarodowej, przełamanie imperialnego, kolonialnego i postkolonialnego izolacjonizmu, pokonanie agresorów japońskich oraz niedopuszczenie do III wojny światowej i wnoszenie coraz większego wkładu do budowania nowego harmonijnego ładu światowego w warunkach pokoju, bezpieczeństwa, równoprawnej współpracy, efektywnego przezwyciężania trudności, plag i patologii cywilizacyjnych oraz wzajemnego poszanowania.
Jako wymowne konkretne przykłady imponujących dokonań i zamierzeń praktycznych, pragnę podać następujące dane: w ChRL zamierza się zbudować 136 nowych cywilnych portów lotniczych do roku 2025. Największe lotniska, np. w Pekinie i w Szanghaju, już obsługują po prawie 100 mln pasażerów rocznie. Ale na południowych obrzeżach Pekinu budowane jest jeszcze większe i nowocześniejsze lotnisko (zaprojektowane przez architektów holenderskich) – kosztem 80 mld juanów (około 13,1 mld USD). (Nota bene: w świetle tego, może doczekamy się wreszcie rozpoczęcia w Polsce, wespół z Chińczykami, budowy Centralnego Portu Lotniczego pomiędzy Łodzią i Warszawą?).
Co więcej, bardzo szybko wzrasta w Chinach liczba pasażerów korzystających z transportu lotniczego. Chińskie linie lotnicze przewiozły, w roku 2016, 480 mln pasażerów (wzrost o 11% w stosunku do roku 2015) oraz 6,6 mln ton ładunków, cargo (wzrost o 5,5%). Często latałem tam samolotami, przecież odległości są duże. Zawsze jednak, poczynając od czasów studenckich do dziś, nigdy nie zauważyłem, aby choć jedno miejsce w samolocie było wolne. Na następne 2 dziesięciolecia Chiny potrzebują ponad 6.000 (!) szerokokadłubowych samolotów pasażerskich. Latają głównie, Airbusami i Boeingami. Niedawno rozpoczęli produkcję własnego liniowca – C919, na 168 pasażerów. Przyda się, chociażby dlatego, że liczba turystów chińskich podróżujących w kraju i za granicą przekracza już 130 mln osób rocznie.
Sieć kolejowa w Chinach wynosi obecnie około 130.00 km., w tym ponad 20.000 km. stanowią tory dla szybkich pociągów. Liczba ta ma wzrosnąć do 30.000 km w wyniku realizacji XIII planu pięcioletniego. W ten sposób powstaną wygodne i szybkie połączenia kolejowe między 80% dużych miast chińskich. Planowana wartość inwestycji kolejowych – 800 mld juanów. Cudem techniki jest linia kolejowa w Tybecie na wysokości ponad 5.000 m. Długość autostrad – to przeszło 120.000 km. Planowany jest wzrost o dalsze 30.000 km., kosztem 1,8 bln juanów, z czego znaczna część zostanie przeznaczona również na inwestycje wodne (15 nowych zbiorników, szlaki żeglowne itp.)

Uogólnienia i wnioski

Nawet w powyższym bardzo syntetycznym ujęciu, przebieg i dorobek 2 sesji wygląda na bardzo interesujący i bogaty. Ukazuje on wszechstronny i plastyczny obraz dokonań współczesnych Chin i planów na najbliższą przyszłość. Jak wspomniałem powyżej, dokumenty i uchwały analizowanych 2 sesji parlamentarnych oraz pomyślna realizacja XIII planu pięcioletniego (2016

r. – 2020 r.) mieć będą zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia pierwszego strategicznego celu stulecia, a mianowicie, zbudowania umiarkowanie zasobnego społeczeństwa chińskiego pod każdym względem, w terminie do 2021 r. (100-lecie utworzenia KPCh). To ambitne acz niełatwe zadanie wymaga podwojenia wartości PKB ChRL z roku 2010. Wyniosła ona w tymże roku 41,3 bln juanów (6,1 bln USD); zaś PKB per capita osiągnął wtedy wartość 30.876 juanów (ok. 4.500 USD). Jednakże, w tymże roku 2010 stopa wzrostu gospodarczego sięgnęła 10,6%, podczas gdy obecny plan pięcioletni zakłada ten wskaźnik w granicach 6,5% rocznie. Jest przeto oczywiste, iż realizacja pierwszego celu stulecia wymagać będzie kompleksowych i gruntownych zmian jakościowych, reformatorskich i innowacyjnych w państwie chińskim, szczególnie w rozwoju gospodarczo-społecznym oraz jeszcze większej dynamiki i efektywności w polityce otwarcia na świat.
Parlamentarzyści wyrazili pełne zaangażowanie i poparcie dla polityki KPCh, jej Kierownictwa i – osobiście – dla prezydenta Xi Jinpinga, najwyższego przywódcy i promotora obecnych wielkich przemian w Chinach. Można wręcz stwierdzić, iż – przez pryzmat obrad i aktywności prezydenta podczas 2 sesji – jego autorytet i pozycja polityczna uległa dalszemu wzmocnieniu.
Poza wspomnianymi powyżej zagadnieniami, o których wypowiadał się prezydent Xi na sesjach, pragnę wymienić jeszcze kilka kluczowych spraw, którym udzielał szczególnie wiele uwagi, a mianowicie: walka z biedą, sytuacja mniejszości narodowych (etnicznych), stymulowanie i liberalizacja handlu i inwestycji, zachęcanie Szanghaju do zwiększania swej pionierskiej działalności gospodarczej i innowacyjnej oraz innych ośrodków Chin do czerpania wzorców z doświadczeń szanghajskich oraz doskonalenie współpracy sił zbrojnych z ludnością cywilną.
2 sesje odbiły się szerokim echem nie tylko w Chinach lecz na całym świecie, któremu nie jest obojętny dynamiczny rozwój Państwa Środka i jego konsekwencje dla całej naszej cywilizacji. Obrady były relacjonowane i komentowane przez ponad 3.000 dziennikarzy (200 więcej niż rok temu) z kraju i zza granicy (1.250). To mówi samo za siebie. W tym kontekście, należy wyrazić głębokie ubolewanie, iż 2 sesje nie zostały praktycznie zauważone przez media polskie i polskojęzyczne w RP.
Jak, w takiej sytuacji, można wymagać zwykłej normalności i większej dynamiki w stosunkach polsko-chińskich? Nie mówiąc już o naszym wzorowaniu się na niezwykłej aktywności Saudyjczyków, Afrykanów, Izraelczyków [10], Amerykanów, Niemców, Brytyjczyków i wielu innych w stosunkach z Chińczykami. To szkoda, wielka szkoda wymagająca gruntownej naprawy i poważny błąd polityczny ze strony polskiej. Bowiem znów jest zauważalny niemały (relatywnie) i niepotrzebny zastój we współpracy polsko-chińskiej, która uległa przecież widocznemu ożywieniu po wizycie prezydenta Andrzeja Dudy w Chinach i prezydenta Xi Jinpinga w Polsce.
Nie tracę jednak nadziei, że – tak jak w przypadku chińsko-amerykańskim – również wydarzenia w stosunkach polsko-chińskich zmierzać znów będą w „pozytywnym kierunku”!

Sylwester Szafarz, *dr ekonomii, dyplomata, publicysta polityczny, tłumacz*

Odnośniki:

[1]. W roku 2016 stopa wzrostu Światowego Produktu Brutto wyniosła zaledwie około 3%,

podczas gdy średnia wzrostu ŚPB za cały okres od 1990 r. – ponad 5%. Prognoza na br. – 3,4%. Źródło: International Monetary Fund, World Economic Outlook Update, January 2017. Natomiast przyrost wolumenu obrotów handlu światowego był również zbyt mały i wyniósł, w roku 2016, zaledwie 2,8% (najgorszy wskaźnik od roku 2009 – to niewątpliwy wpływ kryzysu globalnego i jego skutków makro). Prognoza na rok 2017 – 3,6%. Źródło: World Trade Organization Press Release, January 2017;
[2]. 1 dolar (USD) – obecnie 6,9 juana (RMB). Źródła zachodnie, np. World GDP Ranking 2016, wyceniają wartość chińskiego PKB na 11,4 bln USD, w tymże roku. Wedle tychże szacunków PKB per capita wynosi w Chinach 8.261 USD (nominalny), co daje 73 miejsce w świecie oraz 15.424 USD (w kategoriach PPP – Purchasing Power Parity) – 84 miejsce. W związku z tym, Chiny uważają się nadal za kraj rozwijający się;
[3]. Źródła zachodnie, ONZ–owskie i in. szacują, iż liczba Chińczyków żyjących poniżej minimum socjalnego kształtuje się jeszcze w granicach około 80 mln osób. Np., Bank Światowy podkreśla jednak, iż – od roku 1981 – liczba biedujących Chińczyków zmniejszyła się o 500 mln osób (!), od 88% ogółu ludności w tymże roku, poprzez 26% – w roku 2007 do obecnych 4–5%;

[4]. Jak wynika z danych statystycznych opublikowanych przez Główny Urząd Ceł ChRL (China Customs), w styczniu 2017 r., wartość obrotów chińskiego handlu zagranicznego, w roku 2016, wyniosła łącznie 24,33 bln juanów (spadek o 0,9% w stosunku do roku 2015). Wartość eksportu zmniejszyła się o 2% i wyniosła 13,84 bln juanów; zaś wartość importu zwiększyła się o 0,6% i wyniosła 10,49 bln juanów. W związku w tym, nastąpiło zmniejszenie się nadwyżki w chińskim handlu zagranicznym do 3,35 bln juanów (czyli aż o 9,1%). Rząd będzie stymulował wzrost wolumenu i wartości obrotów handlu zagranicznego i jego optymalizację;
[5]. Poważnym problemem społeczno-gospodarczym Chin jest starzenie się społeczeństwa. Jak podaje China Population Clock, na początku 2017 r., liczba ludności Chin wynosiła 1,38 mld obywateli. Liczba ta ma zwiększyć się do końca br. o 7,4 mln ludzi. Obecnie, liczba ludności w wieku powyżej 65 lat szacowana jest (optymistycznie) na ponad 9% – 122,5 mln seniorów (a pesymistycznie – na ok. 17%). Dziś na jednego emeryta pracuje prawie 8 zatrudnionych, ale około roku 2050, wskaźnik ten spadnie do 2; bowiem, zgodnie z prognozami, liczba seniorów może zwiększyć się wówczas do 370 mln osób (na ogólną liczbę ludności – około 1,4 mld obywateli);
[6]. Tymczasem ostatni „Rocznik SIPRI" (Stockholm International Peace Research Institute) podaje, że Chiny przeznaczyły na swe siły zbrojne 215 mld USD (1,9% PKB) w 2016 r.; zaś USA – 596 mld USD (3,3% PKB). Prezydent Donald Trump zapowiedział dalszy wzrost amerykańskich wydatków na zbrojenia o 10%;
[7]. Program „jednego pasa i jednego szlaku", znany w świecie pod angielskim skrótem OBOR (– One Belt, One Road), został zainicjowany przez stronę chińską w październiku 2013 r. Jest to bezprecedensowe przedsięwzięcie ekonomiczno-finansowe o zasięgu globalnym polegające na tworzeniu obszarów współpracy gospodarczej (owych pasów) wzdłuż nowych jedwabnych szlaków transportowych. Do inicjatywy tej przyłączyły się już, obok Chin, jeszcze 64 kraje z różnych kontynentów. Liczba ta zwiększy się niewątpliwie po przystąpieniu do tego programu państw z Ameryki Łacińskiej. Prezydent Xi Jinping poinformował, na konferencji w Davos, 17 stycznia 2017 r., iż międzynarodowe Forum nt. współpracy gospodarczej w ramach OBOR odbędzie się w Pekinie, w maju 2017 r.;
[8]. Wkrótce po zakończeniu analizowanych 2 sesji parlamentarnych, w ChRL przebywał z wizytą oficjalną J.M. Salman bin Abdelaziz al Saud, sędziwy król Arabii Saudyjskiej, z bardzo

liczną delegacją towarzyszącą. Praktyczne wyniki tej wizyty są imponujące. Podpisane kontrakty, dotyczące współpracy w różnych dziedzinach (szczególnie energetycznej i kosmicznej i in.) opiewają bowiem łącznie na ponad 65 mld USD!
[9]. Nota bene: w dniach 18–20 marca 2017 r. w Pekinie przebywał również Rex Tillerson, nowy sekretarz stanu (minister spraw zagranicznych) USA. Został on przyjęty przez prezydenta Xi Jinpinga oraz przeprowadził gruntowne rozmowy z Wang Yi, swym odpowiednikiem chińskim. Dotyczyły one przygotowań do rychłego spotkania Prezydentów obydwu wielkich mocarstw, kwestii koreańskiej itp. Strona chińska apeluje do władz USA o umiar, o rozwagę i o zachowanie zimnej krwi ws. sytuacji na Półwyspie Koreańskim. Analitycy chińscy, np. prof. Diao Daming (Instytut Badań Amerykańskich, Chińska Akademia Nauk Społecznych), podkreślają, iż obecnie nadeszła pora, aby „od słów przejść do czynów" w stosunkach chińsko-amerykańskich na nowym etapie ich rozwoju.
(Dodam od siebie, iż Stanom Zjednoczonym nie powiodła się poprzednia awantura – wojna koreańska, która trwała od 25 czerwca 1950 r. do 27 lipca 1953 r. i zakończyła się w tym dniu w wyniku podpisania porozumienia o zawieszeniu broni. Do tej pory brak jest traktatu pokojowego. Różne źródła amerykańskie podają rozbieżne dane dotyczące liczby ofiar w ludziach poniesionych przez siły zbrojne USA: od 36.500 do 54.500 wojskowych. Godzi się o tym pamiętać, kiedy znów z Waszyngtonu dochodzą odgłosy pobrzękiwania szabelką i groźby nt. możliwości zastosowania „wszelkich dostępnych opcji", czyli również militarnej, w kwestii koreańskiej itp. oraz kiedy intensyfikowana jest współpraca sił zbrojnych USA, Japonii i Korei Płd. A tymczasem oba państwa koreańskie są nadal niezjednoczone, w odróżnieniu, np., od Niemiec czy Wietnamu);
[10]. 19 marca 2017 r., Premier Izraela, Benjamin Netanyahu, przybył do Chin, z pięciodniową wizytą, na czele licznej i reprezentatywnej delegacji swego kraju. Przeprowadził rozmowy z Premierem Li Keqiangiem. Podczas konferencji biznesowej z udziałem 600 przedsiębiorców chińskich i izraelskich rozważano możliwości rozwoju współpracy wzajemnej, szczególnie w zakresie innowacji i najnowszych technologii, w zakresie których Izrael jest znakomitym partnerem dla Chin.